

E ciudat cum îmi amintesc lucrul ăsta, pe Dubois cântând, încercând să memoreze versurile, în timp ce mâna lui o atinge pe-a Caterinei, așezată ostentativ pe catifeaua canapelei.

— Ce e Lado? a întrebat el.

— Un fel de stafie! a spus ea, deși habar n-avea ce înseamnă, după cum nici nu cred că știe cineva.

Stăteau în fața mea, el ușor aplecat asupra ei, ca să-i vadă pe telari. Îmi ajunseseră lacrimile în gene, dar mă abțineam. Eram într-un fel geloasă, dar mă și emoționau întâlnirile lor. Erau îndrăgostiți și puține lucruri mai aveau importanță, iar strada Murta nu era printre ele.

Ghinionul lui Dubois

Nu i-am spus niciodată Henri, cum îi zicea Caterina, ci exact cum îi spunea toată lumea: Dubois. Obișnuia să-și zică toate numele, Henri Dubois de Saint-Maurice, dar dintre toate nu se înțelegea clar decât Dubois, poate și pentru că făcea întotdeauna pauză după el. În tot cazul, după ce-l auzeai spunându-și toate cele trei nume, nu-ți rămânea în minte decât *Dubois*. Era născut în Antile, unde trăise ceva timp, așa zice, căci se apropia de 30, deși pe atunci nu spuneam că un om are *atâția* ani. Pentru mine nu existau decât trei vârste. Când vedeam pe cineva, îl băgam imediat într-una dintre grămezi: ori era de vârsta mea, ori era peste 20 de ani. Și mai erau bătrânii care erau bătrâni, nici nu contau. Cum spuneam, Dubois era încă tânăr, dar tinerețea aia nebună se dusese în Saint-Domingue, despre care nu mai contenea să vorbească. Avusese un ziar, proprietatea lui,

asa cum unii au o moșie sau o fabrică. Foaia lui Riga ori alte fițuici care se mai fâlăiau pe la noi erau nimic față de ziarul lui. N-avea nevoie de lăutari. Toate întâmplările mai de soi erau scrise și uneori desenate în *Le Moniteur*, cum se numea. Adusese cu el câteva exemplare, lăsându-i pe unii uluiți, iar pe mine cu visul de-a ajunge cândva scriitoare de ziare.

După ce în Saint-Domingue izbucnise revoluția, Dubois s-a întors la Paris. Iar de-aici au și început nenorocirile lui. Într-o zi picotea într-o cafenea, trăgând din când în când cu urechea spre un anume Gaston, care vorbea cu mare înflăcărare într-o piațetă, la câțiva pași.

— Toți suntem egali, spunea acesta, nu există nimic care să-l facă pe un om mai bun decât pe altul. Lumea de mâine este a pantofarilor, a brutarilor! Este a mea!

Cuvintele îl ungeau la suflet, căci și Dubois era bonapartist și încrezător într-un viitor al dreptății.

Nu după mult, trăsura marchizului Lagrange a oprit în piațetă, iar pe ușa cu blazonul auriu au ieșit mai întâi câinii, doi labradori, de care marchizul era nedespărțit. Totul s-a întâmplat foarte repede: câinii au sărit pe Gaston, care continua să vorbească, în timp ce Dubois, alertat, a ieșit din cafenea, urlând spre Lagrange să-și cheme câinii, lucru pe care marchizul nu intenționa să-l facă, în timpul ăsta mergând cu pași mărunți și eleganți, ignorând cu totul faptul că cei doi câini îl făceau harcea-parcea pe oratorul Gaston. Dubois a fluierat spre câini, apoi, panicat, a scos pistolul, vrând să tragă un foc de avertisment. Însă, în clipa aceea peste care stăpâneau trei sute de cheți, o trăsură trecu în viteză pe lângă el, iar pe fereastra trăsurii ieșea statuia Fecioarei, care lovi cu putere

Libris
Respect
cotul binevoitorului Dubois. Pistolul își schimbă ținta, iar marchizul căzu grămadă.

Îngrozit, Dubois și-a pus toate rudele în mișcare și, în aceeași seară, deja călătorea spre București, având în buzunarul jiletcii numirea de cancelar al consulului Fleury.

Dar toate acestea le-am aflat mai târziu, după ce povestea oricum ajunsese chiar și-n gurile precupeților din Piața Lipscani.

Cufărul

Aceasta a fost și ultima încercare de-a găsi strada Murta. Caterina s-a hotărât să plătească pe cineva ca să caute casele.

În acest timp, *ova mora* își făcuse efectul. Lui Costas îi intrase în cap că supușii nu prea-și cunoșteau lungul nasului. Nu există bucureștean, oricât de amărât, zicea el, care să nu aibă măcar vreo doi robi. Ca să nu mai punem la socoteală boierimea, cu sutele de țigani! Cine are chef să fie stăpân trebuie să plătească! Pentru fiecare sclav să dea la vistierie 20 de parale! Ceata lui Cirtă bătea orașul. Nu era poartă în care să nu vezi vreun om speriat sau bătut. Iar într-o zi intrară în prăvălia lui Zăval, care oricum n-avea stăpân.

Când am ajuns, în casa moșicului era prăpăd. Prăvălia fusese golită, iar neferii coborau în pivniță. În stradă, Căpitanul Mărcă cerea tuturor să se plângă, îmboldindu-i cu vocea lui autoritară să-și scrie toate nemulțumirile pe hârtie, iar unii chiar îi dădeau jalbe, cum făcusem și eu.

M-am repezit pe scări, țipând cât puteam. Niște namile rostogoleau deja putina cea mare cu brânză, iar alții tocmai puneau mâna pe

butoiul cu vin. Nu descoperiseră intrarea în Laboratorium, dar se mișcau pe lângă zidul care n-avea nevoie decât de un umăr mai hotărât. Caterina era supărată, dar nu-și pierduse deloc cumpătul:

— Cine v-a dat voie să jefuiți lumea? Arătați-mi pitacul sau ce hârtie aveți!

Cirtă Vianu a ieșit din umbră, făcându-mă să tresar. Pe obraz avea o tăietură proaspătă, de la ochi până aproape de gură. Și Caterina era mișcată, cu toate că n-a lăsat să se vadă.

— E ordin de la Palat, coconița mare, a răspuns el plin de respect, făcând un semn spre servitorii lui să arate hârtiile, pe care Greceanca mai mult se prefăcea că le citește.

După îngăduința pe care i-o arăta lui Cirtă, era clar că se cunoștea cu el.

Costas ceruse o listă de bunuri, pe care le voia într-o oră, convingându-l chiar și pe Bina să-și trimită oamenii. Toate erau în numele lui Căpitan-Pașa, pe care îl încolțiseră pazvangiii. Dar eu știam că de vină erau ouăle nebune, care făcuseră din el un tiran, gata să-și împlinească cele mai prostești visuri. Dovadă că era așa stătea și faptul că își tocmise un cancelar care scria toate acele plăceri pentru care oamenii ar fi trebuit să plătească biruri. Cancelarul scria de zor, iar un aprod citea ce scria, turnând în urechea altui servitor, de unde totul se ducea mai departe, la crainicii cu goarne și prin foișoare, încât toată suflarea află că trebuiau plătite biruri grele pentru fumul tras din narghilea, pentru amețeala dată de vin, pentru bucuriile burții, dar mai ales pentru fericirile sufletului îndrăgostit. Cine voia haine noi trebuia să plătească o mică taxă, nu cine știe ce, atât cât să afle lumea că-ți plac, un mic bacșiș, ca să simtă și Costas plăcerea pe care o trăia omul cu haine

noi. Căci ce bucurie ar fi aia, dacă nu știe de ea însuși principele! Când ești fericit, dai cu banii în stânga și-n dreapta și cu atât mai mult stăpânului tău, care merită și el, săracul, o mică atenție, cât să știe și să se bucure de fericirile tale! Iar Cirtă Vianu era unul dintre cei care puseseră osul la acest mare avânt al fostului dragoman, care, dacă nu s-ar fi îndopat cu *ova mora*, poate nici n-ar fi fost un om rău!

Legătura Caterinei cu Cirtă mi s-a confirmat și mai târziu. Spre seară, Cirtă a venit la ușa din dos cu o ladă. Vorbeau în șoaptă, ca niște apropiați. Era un cufăr de Nürnberg, genul pe care nu-l deschide nici dracu', din fier albăstrit. Dacă ridici capul, dai de-o altă cheie, cu aripioare mobile, pe care, dacă nu știi cum să le potrivești, stai și te uiți la ea până la capătul vieții.

De la fereastră vedeam pantalonii lui Cirtă și mâinile care împingeau înăuntru lada de fier. Dacă ieșeam prin față, îl prindeam la plecare.

Mai mult din instinct, am dat buzna pe scări și un timp am așteptat să văd unde se duce. Venise cu o trăsură, alături de care vizitiul fuma. Cirtă a-nceput să strige ceva glumeț. Abia după trei-patru cuvinte mi-am dat seama că vorbea în sârbește. Descoperirea m-a lovit rău. Poate era sârb, iar dinții mei nu-l obligaseră la nimic. Iar dacă era sârb însemna că Peticari avea dreptate: un sârb îl omorâse pe moșicul! Sârbul Cirtă Vianu. Poate că în cufărul de fier se afla ceea ce furase din casa lui Zăval, ceva valoros. Caterina și Cirtă știau prea bine ce se întâmplase cu moșicul, aveau planuri din care cu siguranță făceam și eu parte. De aici provenea și interesul ei față de mine. Și-o mai bănuiam și pentru altă faptă netrebnică.

În aceeași seară a mai venit o veste care m-a dat peste cap. Paznicul dispărut, pe care eram convinsă că-l trimisesem la capătul lumii, fusese găsit. Două zile dormise la groapa de gunoi a orașului, beat mort.

Începea să mi se cam clatine încrederea în satorini și, odată cu ea, se duceau și planurile mele de viață. Ce puteam să fac într-o lume în care nici măcar Sator nu exista?

După cină am luat-o pe Caterina la întrebări:

— Ce e în cufărul pe care ți l-a adus Cirtă?

Nu era bucuroasă, iar pe fața ei se vedea că n-avea de gând să-mi dea vreun răspuns.

— Tu ce crezi?

Nu știam dacă să-i spun ce-mi trecea prin cap, mai ales gândindu-mă la ceea ce țineam noi prin astfel de cufere, sau ce credeam.

— Probabil rochii, încercai cu jumătate de gură.

Greceanca râse ca și cum numai un tâmpit putea să se gândească la astfel de fleacuri. Se simțea insultată.

— Un cap de mort?

Răspunsul ăsta îi plăcu.

Caterina avea o casă mare, pe care mi-o închipuiam plină de cufere. Și nu credeam numai eu acest lucru, ci toată servitorimea vorbea despre bogățiile ei. Dacă și-ar fi pus mintea, putea să cumpere tot orașul. Se spunea că bărbatul cu care fusese măritată numai pentru o noapte era uns cu toate alifiile și băgat în toate necurățeniile care-ar putea să treacă prin vreo minte de om. Tatăl lui vânduse țigani și adunase bani de pe urma desfătărilor omenești,